

LISTIR

Hrif af landi

MYNDLIST

Listasafn Reykjavíkur – Hafnarhúsinu
MÁLVERK
BERND KOBERLING

Opið alla daga frá kl. 10-18. Til 10. mars. Aðgangur 500 krónur, gildir einnig í Ásmundarsafni og á Kjarvalsstaði. Sýningarskrá / bók frá listahöllinni í Malmö, með þýðingum á öllum ritgerðum í henni 3.500 kr.

ÞÝSKI málari Bernd Koberling er engin óþekkt stærð á Íslandi þótt viðamikil sýning verka hans í söllum Listasafns Reykjavíkur sé frumraun hans í höfuðborginni. Myndlistarmenn þekkja til listamannsins, sem eins af fulltrúum nýja málverkisins í Þýskalandi, og hann hefur lýst ljóð íslenskra skálda. Málari þannig valið að fara með veggjum um athafnasemi á sýningavettvangi í fjarlægja landinu sem hann hefur hérumbil gert að öðru heimalandi sínu. Hefur frá árinu 1977 dvalist sumar hvert austur á Loðmundarfirði, eins og tíundað hefur verið í bak og fyrir í fjölmörgum, en í Berlín yfir veturinn. Kannski ekki að öllu leyti fyrir hógvæðina eina að hann hefur haldið sig til hlés, því maður í hans stöðu hefur í mörg horn að líta í sínu heimalandi og hefur lengstum leitað á norðurslóðir sér til andlegrar endurnæringar og iðkunar hugðarefna sinna til hliðar, einkum laxveiða. Sýningin er hluti af mun stærri framkvæmd sem sett var upp í listahöllinni í Malmö og spannaði allan listferil hans, en hér er lögð áhersla á verk unnin á Loðmundarfirði eða undir áhrifum af íslenskum náttúrbrigðum.

Langt er síðan málari á meginlandinu gerðu sér grein fyrir þeim fjársjóði sem birtumögn norðursins og veðrabrigði eru, hinu kristalstæra ljósi sem gerir skilsmun fjarlægða svo óljós. Harðgerum gróðurmögnum sem liggur svo mikið á að teygja að sér lífsmögnin á naumu sumri, og þó

litríkir og iðgrænir gróðurblettir sem ber við fjölþættan hrjóstrugan jarðarmóttulinn. Að telja alla þá málara upp sem hafa leitað í smíðju ljósbrigða norðursins væri nokkurt mál. Þó má nefna að sjálfur Claude Monet, meistari áhrifastefnunnar, er málaði hið fræga málverk Impression, sem nafn liststefnunnar er dregið af, leitaði til Noregs og löngu seinna Anselm Kiefer, einn af höfuðmeisturum nýviðhorfa í Þýskalandi, og höfðu hvor á sinn hátt mikið gott af.

Þessi mikli og myndræni fjársjóður er þannig beint fyrir framan okkur norðurláflubúa, umlykur alla tilveru okkar og fylgir í hverju skrefi. Er þó að meginhluta til í sérgildu óáþreifanlegu formi og þannig abstrakt í víðasta skilningi hugtaksins. Við getum þannig ekki höndlað veðrabrigðin, flutt birtuna til og því síður myrkríð, ráðið vindáttum né skipulagt úrkomu, hvorki pantað góðviðri á sumri né mylgring er stórrhríðir geisa um vetur, því síður klósiga og rósafingur í hinu háa er þungbúin ský hrannast yfir.

Lítið til þessa alls hljóta einhverjir að undrast hví norrænir leiti ekki meira í þessi föng í næsta nágranni, gerast frekar skósvæinar stærri menningarheilda og fjarstýrðra viðhorfa.

Hér er áhrifastefnan sýnileg í sjálfri náttúrunni, fjölþættar óformlegar jarðmyndanir náskyldar Art informel og Tassisma. Innbyggð frumform í klettaveggjum sbr. stuðlaberg, leiða hugann að byggingarfræði myndflatarins og strangflatalist, óræðar formanir í landinu sjálfu að yfirraunsæi, surrealisma. Leitaði ekki Dalí á heimaslóðir, litla þorsins Figueras í Katalóníu, þegar landslag skyldi þáttur í yfirraunsæ sköpunarverk hans? Leyfi mér að vitna enn einu sinni í Jean Fautrier, höfuðpaur óformlega málverkisins: „Engin listgrein er fær um að miðla, ef hún er ekki hluti þess raunveruleika sem hún hrærist í.“ Fautrier var þá að svara opinberlega þeirri fullyrðinga sporgöngumanna sinna: „Að óraunveruleiki hins óformlega (informela) tjái alls ekkert.“

Allt þetta segir okkur, að íslenskir málari eigi öðru fremur að leita til þeirra fanga sem þeir hafa allt um kring og milli handanna hverju sinni, síður langt yfir skammt. Að hafna alfarið náttúrunni eða figúrunni er ígildi þess að afneita lífinu. Maðurinn

Listamaðurinn við málaraþróunarnar á Loðmundarfirði.

Dýpt landslagsins. (1999).

getur svo traudla orðið meira en uppruni hans gefur tilefni til, á hér ekki að setja sig á háan stall, einungis miðla, er þó ekki háður hlutvöktum formunum frekar en óhlutlægum, áþreifanlegum frekar en óáþreifanlegum. Engu frekar en sjálf náttúran sem býr til hlutvakinn áþreifanleg form úr óáþreifanlegum ögnum, hins vegar er formleysa naumast til nema

í dauðum hlutum, grunnfærum og andvana gjörningum klastrarans.

Enginn skyldi misskilja rýnninn og álíta að hann sé hér að halda fram einhverri ákveðinni stefnu og stílbrögðum í þessu skrifi sínu, því fer fjarri. Einungis um að ræða að miðla viðteknum sannindum til þess sem les, leitast til að hreyfa við hugsanaferli hans.

Mörgum mun trúlega spurn, hvar landið sé í myndum Koberlings, verða hvorki varir við þekktanlegar útlínur þess né né beina myndræna frásögn sem tengist reynsluheimi þeirra. En hér gilda lögmál hughrifa, hins innra auga, þannig eru form myndverka listamannsins í litlu frábrugðin því sem hann hefur gert áður og gerir í heimalandi sínu, í annan stað yfir þeim heilli og ferskari blær. Þetta kemur helst fram er allt gengur upp um lit og formrænan tærleik svo sem í myndunum, Viðbrögð sjávarins, akryl á ál, 2001 og Veðrabrigði I, akryl á ál, 2001 í stóra salnum uppi. Báðar ríma við ljósmögn sumarbirtnunnar svo sem listamaðurinn meðtekur hana í lofti og gróandi Austurlandsins. Þetta segir okkur líka að hann hefur vaxið með landinu og þannig er nokkur annar og þýðverskari svipur yfir myndunum í opna rýmnu niðri, þar sem gesturinn staðnæmist helst við hina afburða vel máluðu mynd, Landlínur á vesturvegg, olía á striga, 1988, auk þess sem stóru svörtu myndirnar á hliðarvegg frá 1989 sækja á, en njóta sín auðsjanlega ekki til fulls í hinu einhæfa harða ljósi. Myndir tærleika og birtumagna á endavegg og innskoti, sem eru af nýrri gerð bera með sér meiri nálgun við fjölþætt brigði sumarbirtnunnar.

Alveg ljóst að hinn ágæti þýski málari Bernd Koberling, hefur sótt eitt og annað til birtuflæðis sumarins á Loðmundarfirði, og er hvernig sem á er lítið mikilsverður gestur inn í sali Listasafns Reykjavíkur.

Bragi Ásgeirsson

BÍLALEIGA AKUREYRAR
Miklar útl. Hvergi meira úrval af 4x4 bílum. Vel útsénum til veðra ákveðna. Reykjavík ☎ 568 8915 Akureyri ☎ 461 3000 holdur@holdur.is

EuroRent Car Rental

simplex
GÓLFSTROKKAR
FYRIR VATNS- OG HITLAGNIR
EINFALT - SNYRTILEGT - FLJÓTLEGT
Gólfstrokarnir frá SIMPLEX eru einfaldir í uppsetningu og snyrtilegir. Gólfstrokarnir henta fyrir flestar gerðir af rörum
VATNSVIRKINN ehf.
ÁRMÁLA 21 • Sími 533 2020 • Fax 533 2022
— Stöðugt ræmli í 45 ár —

Leikfélag eldri borgara

Minningar frá síldarárunum

LEIKFÉLAG eldri borgara, Snúður og Snælda, frumsýnir tvo leikþætti í dag kl. 16 í Ásgarði í Glæsibæ. Fyrri þátturinn er söng- og gamanleikurinn „Í lífsins ólugsjó“ eftir Guðlaugu Hróbjartsdóttur, Brynhildi Olgeirsdóttur, Bjarna Ingvarsson og leikhópin, og „Fugl í búi“ eftir systurnar Iðunni og Kristínu Steinsdætur. Leikstjóri sýningarinnar er Bjarni Ingvarsson.

„Fyrri þátturinn er upprifjun frá síldarárunum á Siglufirði með níu dægurlögum frá ýmsum tímum. Þetta eru nokkur leikatriði sem tengjast með tónlistinni. Það eru lög sem flestir þekkja,“ segir Bjarni leikstjóri.

Höfundarnir og leikendurnir eru allir af þeirri kynslóð sem upplifði síldarárin á 6. og 7. áratugnum. „Þau eru nokkur hér í hópnum sem voru í

Morgunblaðið/Golli

Úr fyrri leikþættinum, sem er upprifjun minninga frá síldarárunum á Siglufirði.

síld og þekkja þetta frá fyrstu hendi.“

Seinni þátturinn segir Bjarni að sé dramatískur gamanleikur. „Þetta var fyrsti leikþátturinn sem Snúður og Snælda sýndu fyrir tíu árum. Einn leikendanna, Sigrún Pétursdóttir, leikur sama hlutverk og þá. Þarna segir frá aldrið ekkju sem er að halda upp á afmælið sitt og

börnin mæta að sjálfsgöðu. Samskipti þeirra við mömmuna snúast mikið um kallinn, sem greinilega réð öllu á heimilinu; krakkarnir halda að þau séu að gera mömmu sinni mikinn greiða með því að mæta alltaf til hennar á sunnudögum en hún verður því fegnust þegar í ljós kemur að ekkert þeirra á heimangengt næsta sunnudag.“

Þetta er fimmta verkefnið sem Bjarni vinnur með Snúði og Snældu svo hann þekkir vel til hópsins.

„Þetta er mjög samhentur hópur og allir eru staðráðnir í að hafa ánægju af þessu starfi.“

Sýningar eru í Ásgarði í Glæsibæ, félagsheimili eldri borgara, á miðvikudögum og föstudögum kl. 14:00 og sunnudögum kl. 16:00.